

Studievaardigheden

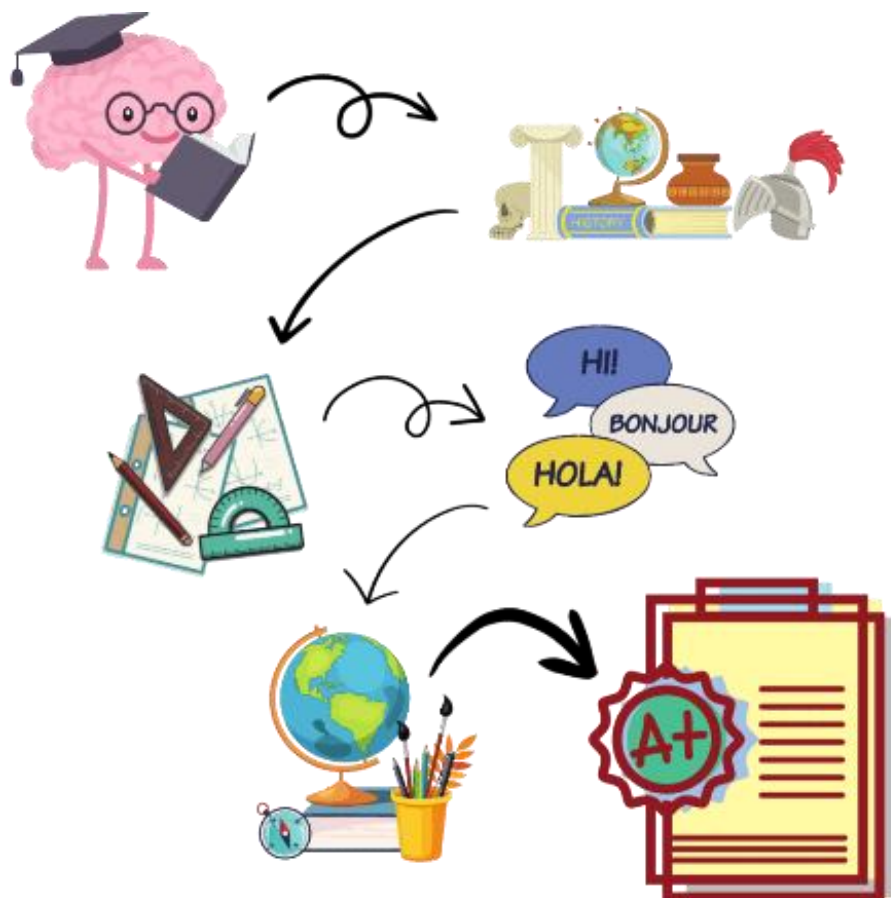

Inhoud

Inleiding	3
Nederlands	4
Engels	5
Duits	6
Frans	7
Wiskunde	8
Natuurkunde / nask	9
Aardrijkskunde	10
Geschiedenis / LMM	11
Biologie / LMN	12
Economie	13
Muziek	14
Dramatische expressie	15
Beeldende vorming (bvm)	16
Techniek	17
Zorg en Welzijn	18
Lichamelijke Opvoeding	19

Inleiding

Voor je ligt het boekje Studievaardigheden. In dit boekje wordt uitgelegd hoe je voor een vak kan leren en welke vaardigheden je hiervoor kan gebruiken. Ook zijn hierin tips terug te vinden hoe je het best een opdracht kan maken. Je kunt je vakdocenten vragen stellen als je extra ondersteuning nodig hebt voor het vak of als je specifieke vragen hebt over een onderwerp. Vragen over algemene leerstrategieën (bijvoorbeeld: samenvatten/een mindmap maken/plannen) kun je aan je coach stellen.

Nederlands

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Woordenschat: gebruik 'WRTS', 'Quizlet' of maak flitskaarten op papier. Herhaal regelmatig de woordjes die je nog moeilijk vindt. Oefen niet te lang achter elkaar. Zet bijvoorbeeld een wekker/timer op maximaal 25 minuten. Ook als je nog niet alle woorden weet, neem je een pauze voor je opnieuw gaat oefenen.

Spelling, formuleren en grammatica: maak een samenvatting van de regels die in de theorie van het boek worden uitgelegd.

Leesvaardigheid: maak een samenvatting van de theorie. Zet bij het lezen van een tekst strepen tussen inleiding, middenstuk en slot. Maak aantekeningen in de kantlijn, zoals; kernzin, deelonderwerp, hoofdgedachte. Markeer signaalwoorden in de tekst en noteer het bijbehorende tekstverband.

Oefenen, oefenen, oefenen!

Bereid je voor op de toets. Maak oefenopdrachten op de methodesite. Bekijk welke onderdelen nog niet zo goed gingen en oefen die nog een keer extra.

Bedenk bij alles: door veel te lezen vergroot je je woordenschat en verbeter je je spelling. Ook leer je daardoor meer van de wereld om je heen en word je steeds beter in leesvaardigheid. Lees dus regelmatig een (strip)boek, tijdschrift of krant!

Engels

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Woordenschat: gebruik 'WRTS', 'Quizlet', 'Studygo' of maak flitskaarten op papier. Herhaal regelmatig de woordjes die je nog moeilijk vindt. Begin met het leren van Engels naar Nederlands. Werk in kleine blokjes woorden (5 woorden bijvoorbeeld) en ga pas verder als je ze allemaal goed hebt. Leer daarna van Nederlands naar Engels. Tip: vergeet niet te letten op de spelling van de Engelse woorden! Oefen niet te lang achter elkaar. Zet bijvoorbeeld een wekker/timer op maximaal 25 minuten. Ook als je nog niet alle woorden weet, neem je een pauze voor je opnieuw gaat oefenen.

Zinnen: Het is belangrijk dat je weet wat de zinnen betekenen. Kijk goed naar de verschillende blokjes zinnen en de vaste woordvolgorde zoals je geleerd hebt (Wie-Doet-Wat-Waar-Wanneer). Wanneer je je laat overhoren (NE-EN) schrijf je de Engelse zinnen op en laat deze controleren op spelling.

Spelling, formuleren en grammatica: Lees de groene blokken uit je boek goed door. Maak een samenvatting van de regels die worden uitgelegd. Zorg dat je de regels zó goed kent, dat je ze aan iemand anders kan uitleggen. Op Slim Stampen vind je oefeningen waarmee je de grammatica kan oefenen. De docent heeft ook extra oefenbladen.

Tip: Zorg ervoor dat je veel in aanraking komt met Engels. Lees een boek, kijk een Engelse film, speel een Engels spel, doe DuoLingo. Taal is een vaardigheid en leer je het beste door er mee bezig te zijn.

Duits

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Woordenschat: gebruik voor de woorden uit de Lernliste: 'WRTS', 'Quizlet', 'Slim Stampen' of maak flitskaarten op papier. Herhaal regelmatig de woordjes die je nog moeilijk vindt. Begin met het leren van Duits naar Nederlands. Werk in kleine blokjes woorden (5 woorden bijvoorbeeld) en ga pas verder als je ze allemaal goed hebt. Leer daarna van Nederlands naar Duits. Tip: vergeet niet te letten op de spelling van de Duitse woorden! Oefen niet te lang achter elkaar. Zet bijvoorbeeld een wekker/timer op maximaal 25 minuten. Ook als je nog niet alle woorden weet, neem je een pauze voor je opnieuw gaat oefenen.

Die Sprachmittel: In de Sprachmittel komen woorden voor die je uit de Lernliste hebt geleerd. Leer de Sprachmittel in het Lernübersicht. Tijdens de toets moet je Duits kunnen schrijven, oefen hier dus mee! Het is belangrijk dat je weet wat de zinnen betekenen. Kijk goed naar de verschillende blokjes zinnen en de vaste woordvolgorde zoals je geleerd hebt (Wie-Doet-Wat-Waar-Wanneer). Wanneer je je laat overhoren (NE-EN) schrijf je de Engelse zinnen op en laat deze controleren op spelling.

Spelling, formuleren en grammatica: Let goed op de schrijfwijze van de Duitse woorden (die/der/das, Umlaut en hoofdletters)! Lees in het Lernübersicht de Grammatik-tekst door. Als je de regels niet begrijpt, kijk dan het uitlegfilmpje op je device. Achter in je boek staat de Wiederholung om mee te oefenen.

Iedere toets wordt achteraf besproken. Na een SO kan er nog een PW over dezelfde Vokabeln komen, na een aantal PW's komt er nog een luistertoets en een leestoets. Iedere toetsbespreking is een voorbereiding op een volgend PW!

Frans

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Woordenschat: gebruik 'WRTS', 'Quizlet', 'Slim Stampen' of maak flitskaarten op papier. Herhaal regelmatig de woordjes die je nog moeilijk vindt. Werk in kleine blokjes woorden (5 woorden bijvoorbeeld) en ga pas verder als je ze allemaal goed hebt. Tip: vergeet niet te letten op de spelling van de Franse woorden! Oefen niet te lang achter elkaar. Zet bijvoorbeeld een wekker/timer op maximaal 25 minuten. Ook als je nog niet alle woorden weet, neem je een pauze voor je opnieuw gaat oefenen.

Zinnen: Het is belangrijk dat je weet wat de zinnen betekenen. Gebruik ook voor het leren van de zinnen de genoemde methodes als hierboven genoemd. Wanneer je je laat overhoren (NE-FA) schrijf je de Franse zinnen op en laat deze controleren op spelling.

Spelling, formuleren en grammatica: Maak een samenvatting van de regels die worden uitgelegd. Zorg dat je de regels zó goed kent, dat je ze aan iemand anders kan uitleggen. Op Slim Stampen vind je oefeningen waarmee je de grammatica kan oefenen. De docent heeft ook extra oefenbladen.

Wiskunde

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

- Lees de theorieblokken (gele blokken) uit het boek goed door, kijk hierbij ook goed naar voorbeelden.
 - o Probeer terug te vertellen wat er in een theorieblok wordt uitgelegd.
 - o Zorg dat je alle begrippen (vaak dikgedrukt) kan uitleggen
- Oefenen, oefenen, oefenen!
 - o (Lastige) opgaven uit de paragraaf opnieuw maken
 - o Opgaven uit de diagnostische toets
 - o Opgaven uit de herhaling
 - o Opgaven die je zelf bedenkt (kan niet bij elk onderwerp)
 - o Digitale oefentoets (via de website van het boek)
Tip: Kijk goed en streng na, wees streng voor jezelf. Zorg bij fouten dat je begrijpt wat je fout hebt gedaan. Let ook vooral op het opschrijven van berekeningen.
- Bekijk goed hoe opgaven opgeschreven moeten worden.
 - o Bekijk voorbeelden uit het boek (theorieblokken)
 - o Bekijk voorbeelden van je docent op het bord
 - o Laat je docent controleren of je het goed opschrijft bij opgaven in het schrift
- Zoek naar uitleg video's op YouTube om nog een keer een uitleg te horen.
 - o Goede YouTube kanalen zijn bijvoorbeeld:
 - [Wiskundeacademie](#)
 - [MathwithMenno](#)
 - [Rekentube](#)
 - [WisWereld](#)

Natuurkunde / nask

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Samenvatting van de leerstof

Maak zelf een samenvatting van de lesstof en vergelijk jouw samenvatting met het Leerstofoverzicht uit het boek. Het Leerstofoverzicht staat aan het eind van elk hoofdstuk. Gebruik het Leerstofoverzicht of gebruik de Leerdoelen (staan aan het begin van elke paragraaf) en de vetgedrukte woorden in de tekst om te leren. Zoek het (vetgedrukte) woord op in de tekst en schrijf et je eigen woorden op wat het betekent. Je kunt ook Flitskaarten gebruiken.

Diagnostische toets

Aan het eind van elke paragraaf (ook online) is er een Test Jezelf of oefentoets.

Oefenen met rekenopdrachten

Drie stappen:

1. Zorg dat je weet wat de letters in de formules (de grootheden) betekenen en welke eenheid je moet gebruiken. Schrijf de gegevens uit de opgave op met de letters van de grootheid en de eenheid.
2. Schrijf op welke letter (grootheid) er gevraagd wordt.
3. Schrijf de formules op, vul dan de gegevens in uit stap 1 in de formules en bereken de gevraagde grootheid. Vergeet bij je antwoord niet de eenheid.

Werken met diagrammen en grafieken

Kijk eerst wat er bij de twee assen staat: grootheid en eenheid. Stel jezelf vragen zoals: 'Waarom gaat de lijn omhoog (of omlaag)?' of 'Waarom is de lijn recht (of krom)?'.

Heb je een opdracht waarvan je niet snel ziet hoe je die moet maken?

Zet eerst alle gegevens overzichtelijk bij elkaar: bij alle getallen hoort een grootheid (een letter!). Misschien kom je daarna op een idee welke formule(s) je moet gebruiken.

Aardrijkskunde

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

1. **Lees de paragraaf** uit je lesboek ter voorbereiding op de instructie. Noteer moeilijke woorden en eventuele vragen.
2. Lezen alleen is NIET VOLDOENDE! **Schrijven helpt je** om de leerstof beter te onthouden. Maak **aantekeningen of een samenvatting**.
3. **Trainen** is alles! Maak gebruik van **gespreide herhaling**: leer vier keer kort in plaats van één keer lang.
4. Lees en leer de aantekeningen/samenvatting **actief**: maak flitskaarten, een mindmap met verbanden, zoek op Google, teken de begrippen.
5. Ontwerp/maak **oefenvragen**. Wissel ze uit met een klasgenoot en bespreek jullie antwoorden.
6. **Zelftest**: teken/schrijf alles wat je weet. Controleer wat er ontbreekt en oefen hierop door. Ken je ook de moeilijke leerstof?

Geschiedenis / LMM

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Lezen alleen is niet genoeg... Schrijven helpt je om de leerstof beter te onthouden. Maak bijvoorbeeld aantekeningen tijdens de lessen en een samenvatting.

Tips om een samenvatting te maken:

- Tip 1: Schrijf de titel, kopjes en vetgedrukte woorden op
- Tip 2: Maak van elke titel of vetgedrukte woord (begrippen) oefenvragen a.d.h.v. de 5 W's en 1 H methode.
- Tip 3: Bekijk de belangrijkste hoofdrolspelers van het verhaal en maak over deze personen W vragen.
- Tip 4: Kijk naar de belangrijkste gebeurtenissen (jaartallen) en maak eventueel een tijdlijn.
- Lees en leer de aantekeningen/samenvatting actief: Maak flitskaarten (Quizlet), een mindmap met verbanden of zoek op google.

Maak oefenvragen a.d.h.v. de 5 W's en 1 H. Wissel ze uit met een klasgenoot en bespreek je antwoorden.

Zelftest: schrijf alles op wat je weet of maak oefentoetsen. Controleer wat er ontbreekt of wat je niet weet en oefen hierop door.

Biologie / LMN

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

- Hardop lezen en samenvatten in eigen woorden
- Plaatjes leren
- Mindmap maken
- www.schooltv.nl (beelbank)
- Opdrachten uit 'werkboek' nog eens doen
- Samenvatting / begrippenlijst maken in eigen woorden
- Flitskaarten
- PowerPoint in ELO van Magister bekijken
- D-toets maken/ Test Jezelf
- Uitleg vragen van een klasgenoot
- Oefentoets ontwerpen/maken inclusief antwoorden
- Biologiepagina.nl
- Laten overhoren
- Uitleggen aan een ander

Economie

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

- Zorg dat je de betekenis van moeilijke begrippen in eigen woorden uit kunt leggen.
- Zorg dat je bij alle moeilijke begrippen een eigen voorbeeld kunt geven.

Om hierbij te helpen worden tijdens de lessen Powerpoints gebruikt, waarin uitleg en voorbeelden worden benoemd om de leerstof begrijpelijker te maken. Deze Powerpoints worden via Magister beschikbaar gesteld.

Als je vraagstukken goed kunt lezen en de begrippen goed begrijpt weet je wat er bij het vraagstuk van jou wordt gevraagd, en wat je dus concreet moet doen. Het oplossen van vraagstukken is een vaardigheid, en vaardigheden leer je het makkelijkste door veel te oefenen!

- Oefen de herhalingsopgaves, rekenopgaves en de examentraining uit het boek.
- Zorg dat je bij jou antwoorden altijd een duidelijke uitleg geeft en/of een duidelijke berekening laat zien! Deze zijn vaak net zo belangrijk als het uiteindelijke antwoord!

Bij het vak economie is het dus niet alleen voldoende om de leerstof letterlijk uit je hoofd te leren, maar moet je vooral toepassen. Als je vastloopt bij het toepassen is het belangrijk om op tijd vragen te stellen!

Muziek

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Het vak muziek bestaat voor een deel muziektheorie (= muzikale basistheorie). Het vak muziek bestaat voor het andere deel uit praktijkmomenten (= het spelen op instrumenten op basis niveau).

Het vak muziek maakt gebruik van een digitale methode: BeatsnBits.

De lesstof is in stukjes opgedeeld en begeleidt de leerling in etappes naar de toets momenten en/of opdrachten. Dit staat omschreven in de planner van BeatsnBits.

- 1^e jaars krijgen een GVTO-toets als voorbereiding op de digitoets.
- 2^e + 3^e jaars krijgen een proeftoets.

M.b.t. het spelen op de diverse instrumenten kan een leerling ook buiten de lessen om regelmatig oefenen in het muzieklokaal (behalve als er les wordt gegeven).

Dramatische expressie

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Het doel van de toetsen voor de voortgang van het leerproces is gericht op het zichtbaar maken of de leerlingen een bepaalde werkvorm beheersen of niet. Wanneer de leerling de werkvorm nog niet volledig beheerst krijgt hij of zij de mogelijkheid om hier nog mee te oefenen en krijgt de leerling een herkansing.

De toetsvorm is afhankelijk van het doel van de leerstof. Improviseren vraagt om een andere toets vorm dan presenteren. De toetsen bestaan uit in de les geoefende spelvaardigheden. De leerlingen kennen de opdracht van tevoren en worden met andere leerlingen in groepen voorbereid. Wanneer de leerlingen voldoen aan de basiseisen dan hebben zij zeker een voldoende gehaald.

Beeldende vorming (bvm)

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!
 - o Loop je ergens vast? Stel dan een vraag aan je docent. Vastlopen hoort bij het vak; dingen lopen bijna nooit precies hoe je in je hoofd had. Dit is niet erg. Probeer de opdracht van een andere kant te bekijken.
 - o Gooi je “mislukte” schetsen of projecten niet weg. Zet overal je naam en je klas op, en bewaar alles in je mapje. Hoe meer je probeert, hoe beter.
 - o Ga zorgvuldig om met de materialen en het lokaal. Als je materiaal verspilt omdat je ergens een potje van maakt, levert dit minpunten op of kun je weggestuurd worden. Ruim ook samen met de klas alle rommel op. Hoe meer iedereen elkaar helpt, hoe sneller we klaar zijn.

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

Maak foto's van je werkstukken als extra opslag. Op die manier heb je altijd een back-up, mocht er toch iets verdwijnen of kapotgaan.

Aan het einde van de les zorg je ervoor dat alles wat van jou is in je mapje, de la van je klas, of de kist met materialen ligt. Volg hiervoor de instructies van de docent als je twijfelt.

Het allerbelangrijkst is een **onderzoekende houding**. Dit betekent dat je leert om niet bang te zijn om fouten te maken. Je probeert dingen uit, bedenkt wat je anders had kunnen doen, en gaat weer verder. Het enige wat echt “fout” is, is niets proberen of niet je best doen.

Techniek

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

1. Lees het hoofdstuk goed door, en maak de opgaven serieus.
2. Stel je zelf de vraag: heb ik alles goed begrepen?
3. Zo nee, lees nog eens door en of vraag de docent om een uitleg.

Hoe maak je een werkstuk?

1. Begin met lezen van het hoofdstuk.
2. Volg de aanwijzingen op die in het hoofdstuk staan.
3. Gebruik de tekening voor verduidelijking.
4. Vraag eventueel de docent als je er niet uit komt.

Zorg en Welzijn

Stap 1: Tijdens de lesweken

- Let goed op bij de uitleg en stel vragen als je iets niet begrijpt.
- Maak de opdrachten bij de paragraaf.
 - o Beoordeel je antwoorden op een eerlijke manier en wees kritisch op jezelf. Hoe zou je docent je antwoord beoordelen? Bij twijfel: vraag de docent.
 - o Het is belangrijk je huiswerk goed bij te houden en niet te wachten tot de laatste lesweek. Om in een paar dagen het huiswerk te doen van een hele lesperiode is onmogelijk!
 - o In klas 1 wordt je elke les beoordeeld met een Goed, Voldoende, Twijfelachtig of Onvoldoende op basis van je inzet.

Stap 2: Plannen

Begin op tijd met het maken van een planning. Zorg dat je een overzicht hebt wat je voor de toets moet kennen en kunnen.

Stap 3: Leren voor de toets

PSO klas 1 is er om erachter te komen of het vak bij je past. Vandaar dat er geen SO's of proefwerken worden gegeven.

Zorg en Welzijn vanaf klas 2:

1. Lees de aangegeven hoofdstukken door
2. Stel jezelf de vraag: heb ik alles goed begrepen?
3. Kijk vooral goed naar de vet gedrukte woorden in je boek! Dat zijn de belangrijke begrippen. Tip: schrijf ze op tijdens het lezen en probeer nadat je het hoofdstuk hebt gelezen om de betekenis van de begrippen op te schrijven.
4. Let goed op bij het maken van de klassikale samenvatting.
5. Leer de samenvatting van de hoofdstukken die je krijgt.

Tips:

- Samenvatting schrijven.
- Een mindmap maken.
- Je eigen proefwerk maken. (je verzint bij elk hoofdstuk minimaal 6 vragen en de antwoorden schrijf je op een ander blad of op de achterkant).
- Een begrippenlijst maken.
- Je laten overhoren.
- De leerstof aan iemand uitleggen.

Lichamelijke Opvoeding

Op de RSG volgen leerlingen het gehele jaar door bewegingsonderwijs. In de leerwijzer is te vinden welke onderdelen beoordeeld worden. Een bewegingsactiviteit zal binnen het schooljaar meerdere lessen aangeboden worden, zodat de leerlingen zich kunnen ontwikkelen binnen een bepaald bewegingsgebied.

Voor het vak Lichamelijke Opvoeding kunnen leerlingen hun voortgang bekijken middels niveaukaarten. De niveaukaarten worden aan het begin van een lessenreeks in een bepaalde bewegingsactiviteit besproken. Deze kaarten kunnen gedurende de lessenreeks ingezien worden. Leerlingen kunnen dan kijken hoe ze zich nog beter/verder kunnen ontwikkelen. Elke leerling heeft een minimale bewegingsverplichting, maar hoeft fysiek niet goed in iets te zijn om een voldoende te scoren. Tijdens onze beoordeling maken we onderscheid tussen technische vaardigheden en cognitieve vaardigheden. Bij de technische vaardigheden zal het gaan om het uitvoeren van een bewegingsactiviteit en het verder ontwikkelen hierin. Daarnaast beoordelen we ook het vermogen om andere leerlingen beter te maken door coaching, dit valt onder de cognitieve vaardigheden. Door het beheersen van goede cognitieve vaardigheden kunnen de leerlingen ook op een hoger niveau scoren. Dit houdt in dat leerlingen met een minimale kennis van bewegen (bijv. regels) een bewegingsactiviteit kunnen uitvoeren, maar alsnog hoger kunnen scoren door het zijn van een scheidsrechter, coach of observator.

Het combineren van technische/ tactische vaardigheden met inzet en analytische vaardigheden zal uiteindelijk een beoordeling vormen. Deze beoordeling is verdeeld in vier niveaus. De leerlingen zullen na het volgen van een lessenreeks horen of zij op niveau 1,2,3 of 4 gescoord hebben. Leerlingen die overwegend op niveau 1 en 2 scoren zullen een 'voldoende' krijgen. Leerlingen die overwegend op niveau 3 en 4 scoren krijgen een 'goed' op het rapport.

In geval van langdurige afwezigheid gaat de docent in gesprek met de leerling of er een vervangende opdracht moet komen of dat er een ander bewegingsgebied later in het jaar beoordeeld zal worden of niet.